

Gargadi Masu Daidaituwa — Na Huɗu

Tushen Bangaskiya da Hatsarin Mantawa: Darussa daga Annabci da Tarihi

Jeff Pippenger

2023-08-08

Wa zai koya wa ilimi? Kuma wa zai sa ya fahimci koyarwa? Waɗanda aka yaye daga madara, aka kuma raba su da nono.

Gama dole ne umarni ya kasance bisa umarni, umarni bisa umarni; layi bisa layi, layi bisa layi; nan kaɗan, can kaɗan:

Gama da leɓuna masu tangadi da kuma wani harshe zai yi magana da wannan jama'a. Ga waɗanda ya ce musu, Wannan shi ne hutun da za ku sa gajiyyayu su huta da shi; kuma wannan shi ne wartsakewa: duk da haka ba su yarda su ji ba.

Amma maganar Ubangiji ta zama a gare su umarni bisa umarni, umarni bisa umarni; layi bisa layi, layi bisa layi; nan kaɗan, can kaɗan; domin su tafi, su faɗi a baya, a karya, a tarko su, a kama su. Ishaya 28:9–13.

An yi maimaita magana kan waɗannan ayoyi daga Ishaya a cikin Tebura na Habakkuk. A nan kuwa, ina bukatar in taɓo su ne kawai domin in ɗauki batu guda ko biyu daga waɗannan ayoyi na baya, domin in kara wa tattaunawar da ake yi yanzu. Wannan nassi yana nuna wani mutane da suka gaza gwaji, gama suna “tafi, su faɗi da baya, a karya su, a kama su da tarko, a kuma cafke su.” Su mutane ne da suka gaza gwaji game da waɗanda Allah zai yi ƙoƙarin “koyarwa” domin su “fahimci” “ilimi” ko “koyarwa.” Gwaji ne da ya ta'allaka a kan fahimtar ƙaruwa ta ilimi, saboda haka shi ne wannan gwaji ɗaya da ya raba masu hikima da mugaye a cikin Daniel sura ta goma sha biyu, gama dukan annabawa sun yarda, kuma suna bayyana ƙarshen duniya. A cikin Daniel goma sha biyu “masu hikima” suna fahimta, amma “mugaye” ba sa fahimtar ƙaruwa ta ilimi.

Mutanen da ke cikin nassin Ishaya an gwada su ta wurin “maganar Ubangiji” wadda “ba su so su ji.” Kuma takamaiman “maganar Ubangiji” da suka ƙi, wadda kuma da ta ba su damar su “fahimta” ƙaruwa ta “ilimi,” ita ce ƙa'idar Littafi Mai Tsarki wadda ke bayyana yadda za a daidaita tarihohin annabci daidai. Waɗanda suka faɗi a cikin nassin Ishaya sun ƙi ƙa'idar da ke nuna cewa domin a fahimci tarihin annabci dole ne a nemi wannan layi “kaɗan a nan, kaɗan a can.” Maganar Ubangiji da ta haifar da gwajin da suka ƙi ita ce hanyar zaɓen layukan annabci daga nan da can, sa'an nan kuma a daidaita ɗaya daga cikin waɗannan zaɓaɓɓun layukan tarihin annabci da sauran layukan tarihin annabci waɗanda suke magana a kan jigo ɗaya. Nasarar ƙoƙarin ɗora layi a kan layi ta wannan hanya ta dangana ne da aiwatar da sahihan ƙa'idodin fassarar annabci. Waɗannan ƙa'idodji, waɗanda su ma “farillai” ne da ya kamata a tattaro su wuri guda, ana same su a nan da can cikin Littafi Mai Tsarki. Budurwai na Ishaya waɗanda suka kasa gwajin, sun kasa ne domin sun manta da babban abin da bai kamata su manta da shi ba, wato, cewa tarihi yana maimaituwa.

“Ba mu da wani abin da za mu ji tsoro game da nan gaba, sai dai idan muka manta da hanyar da Ubangiji ya bishe mu, da kuma koyarwarsa a cikin tarihin rayuwarmu ta baya.” Life

Sketches, 196.

Allah ba mawallafin rikice-rikice ba ne, kuma muhimmin matattarar wannan gaskiya ita ce, kowane annabi a cikin Littafi Mai Tsarki yana bayyana layin annabci guda ɗaya ne. Ba dukkansu ne suke ganin ainihin abubuwa iri ɗaya a kan wannan layin ba, amma kullum layin abubuwa guda ɗaya ne a ƙarshen duniya. Waɗannan su ne abubuwan da suke kaiwa ga rufe ƙofar alheri, sannan kuma annoba bakwai na ƙarshe su biyo baya, waɗanda suke ƙarewa da Zuwa ta Biyu na Almasihu. Labarin wani annabi na iya kasancewa game da amintattun mutanen Allah a cikin wannan layin tarihi, amma shaidar wani annabi kuma na iya kasancewa game da marasa aminci na Allah, ko kuma game da United States, Vatican, Majalisar Dinkin Duniya, 'yan kasuwar duniya ko kuma Musulunci, amma koyaushe layi guda ɗaya ne.

Sakon Iliya na Malaki, haka kuma sakonnin da aka wakilta a Ru'ya ta Yohanna surori na ɗaya, na goma sha huɗu da na goma sha takwas, da kuma sakon Daniyel goma sha ɗaya da goma sha biyu, duk saƙo guda ne iri ɗaya ƙwarai. Dukkansu layi ɗaya ne na tarihi, sai dai kowannensu yana da irin gudummawarsa ta musamman ga labarin.

Abin da kusan kowa ya kasa fahimta game da wannan saƙo na musamman shi ne gaskiyar cewa ana bayyana shi ga mutanen Allah ne kaɗai gab da ƙarshen lokacin jarrabawar ɗan'adam. Da yake mun san cewa saƙo na musamman koyaushe yana gargadi game da kusantar ƙarshen lokacin jarrabawa, za mu yi la'akari da wataƙila misali mafi sarari na ƙarshen lokacin jarrabawa a cikin Littafi Mai Tsarki.

Wanda yake azzalumi, bari yā ci gaba da zama azzalumi har yanzu; kuma wanda yake ƙazami, bari yā ci gaba da zama ƙazami har yanzu; kuma wanda yake mai adalci, bari yā ci gaba da zama mai adalci har yanzu; kuma wanda yake mai tsarki, bari yā ci gaba da zama mai tsarki har yanzu. Ru'ya ta Yohanna 22:11.

Kafin a sanar da ƙarshen lokacin jarrabawa a cikin wuri mai tsarki na sama da kalmomin aya ta goma sha ɗaya, za a ba da wani saƙon gargadi na annabci na musamman daga littafin Ru'ya ta Yohanna, wanda aka buɗe wa bayin Allah.

Sai ya ce mini, “Kada ka rufe maganganun annabcin wannan littafi hatimi; gama lokaci ya yi kusa. Wanda yake azzalumi, bari yā ci gaba da zama azzalumi har yanzu; kuma mai ƙazanta, bari yā ci gaba da zama mai ƙazanta har yanzu; kuma wanda yake adali, bari yā ci gaba da zama adali har yanzu; kuma wanda yake mai tsarki, bari yā ci gaba da zama mai tsarki har yanzu.” Ru'ya ta Yohanna 22:10, 11.

Za a sami saƙo na annabci na musamman wanda mutanen Allah za su gane jim kaɗan kafin annobai bakwai na ƙarshe. Sa'ad da wannan “lokaci ya yi kusa,” “annabcin wannan littafi” (annabcin Ru'ya ta Yohanna) da aka hatimce, za a buɗe hatiminsa. Annabci kaɗai a cikin littafin Ru'ya ta Yohanna da aka hatimce shi ne annabcin tsawowi bakwai.

Sai na ga wani mala'ika mai ƙarfi kuma yana saukowa daga sama, a lullube da gajimare; kuma bakan gizo yana bisa kansa, fuskarsa kuwa kamar rana take, ƙafafunsa kuma kamar ginshikan wuta ne. Kuma yana riƙe a hannunsa wani ɗan littafi buɗe; sai ya sa ƙafarsa ta dama a kan

teku, ta hagu kuma a kan kasa, Ya kuma yi kira da babbar murya, kamar yadda zaki yake ruri; kuma da ya yi kiran, tsawa bakwai suka furta muryoyinsu. Kuma da tsawa bakwai suka furta muryoyinsu, na kusa in rubuta; sai na ji wata murya daga sama tana cewa mini, Ka hatimce abubuwan da tsawa bakwai suka furta, kada kuma ka rubuta su. Ru'ya ta Yohanna 10:1-4.

Kafin karewar lokacin gwajin dan'adam, sa'ad da "lokacin ya yi kusa," za a yi budewar wata gaskiya ta musamman ta Littafi Mai Tsarki wadda take bayyana "abubuwan da lalle ne ba da dadewa ba su faru." Mala'ikan nan mai karfi na Ru'ya ta Yohanna 10 shi ne Yesu Kristi, wanda ya yi kira kamar Zaki.

"Mala'ikan nan mai karfi wanda ya koyar da Yohanna bai kasance kasa da Yesu Almasihu ba. Sanya kafarsa ta dama a kan teku, da ta hagu a kan busasshiyar kasa, yana nuna bangaren da yake takawa a cikin al'amuran karshe na babban rikici da Shaidan. Wannan matsayi yana nuna mafificin ikonsa da ikonsa na mulki a kan dukan duniya. Rikicin ya kara tsananta, ya kuma kara kuduri daga zamani zuwa zamani, kuma zai ci gaba da kasancewa haka har zuwa al'amuran karshe, sa'ad da gwanintacciyar aikin ikon duhu zai kai kololuwarsa. Shaidan, a hade da mugayen mutane, zai yaudari dukan duniya da kuma ikkilisiyoyin da ba su karbi kaunar gaskiya ba. Amma mala'ikan nan mai karfi yana neman a ba da hankali. Yana daga murya da karfi. Zai nuna ikon da hurumin muryarsa ga wadanda suka hada kai da Shaidan domin su yi hamayya da gaskiya." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

A karshe, "ikkilisiyoyi" da "Shaidan" yake ruda ana rudarsu ne domin ba su karbi kaunar "gaskiya" ba. Kalmar "gaskiya" a cikin nassin daga 2 Tasalonikawa wanda 'Yar'uwa White ta ambata yanzu ita ce babbar kalmar Helenanci da aka samo daga kalmar Ibrananci da aka fassara a matsayin "gaskiya," wadda ta kunshi haruffan Ibrananci uku kuma take wakiltar Alfa da Omega. Shin akwai wata shaidar Littafi Mai Tsarki cewa gaskiyar da take da alaƙa da ka'idar ambato na farko, wadda ke wakiltar wani sifa na halin Kristi, ita ce gaskiyar da ake fi, kuma saboda haka take haifar da rudi mai karfi?

Yanzu, 'yan'uwa, muna rokonku bisa ga zuwan Ubangijinmu Yesu Almasihu, da kuma taruwarmu zuwa gare shi, kada a cika ku da sauri da girgizuwar zuciya, ko kuwa a firgita ku, ko ta wurin ruhu, ko ta wurin magana, ko ta wurin wasika kamar daga gare mu, kamar dai ranar Almasihu ta riga ta kusa. Kada kowa ya rufe ku ta kowace hanya: gama wannan rana ba za ta zo ba, sai fari a yi babban ridda, kuma mutumin zunubi ya bayyanu, dan hallaka; wanda yake gaba, yana daukaka kansa sama da dukan abin da ake kira Allah, ko abin da ake yi wa sujada; har ya zauna a cikin haikalin Allah kamar shi Allah ne, yana nuna kansa cewa shi Allah ne. Ba ku tuna ba cewa, sa'ad da nake tare da ku har yanzu, na gaya muku wadannan abubuwa? Yanzu kuma kun san abin da yake hana shi, domin a bayyana shi a lokacinsa. Gama asirin mugunta ya riga ya fara aiki: sai dai wanda yake hana yanzu zai ci gaba da hanawa, sai an kau da shi daga hanya. Sa'an nan kuma za a bayyanar da wannan Mugun, wanda Ubangiji zai hallaka da numfashin bakinsa, kuma zai shafe shi da hasken zuwansa: wato shi, wanda zuwansa yana bisa ga aikin Shaidan da dukan iko da alamu da abubuwan al'ajabi na karya, Da kuma dukan yaudarar rashin adalci a cikin wadanda suke hallaka; domin ba su karbi kaunar gaskiya ba, domin su sami ceto. Saboda wannan dalili ne Allah zai aiko musu da rudi mai

ƙarfi, domin su gaskata ƙarya: domin a hukunta dukansu waɗanda ba su gaskata gaskiya ba, sai dai suka ji daɗin rashin adalci. 2 Tassalunikawa 2:1–12.

An yi magana a kan wannan nassi daga Tassalunikawa sau da yawa a cikin Teburorin Habakkuk, saboda haka takaitaccen tsokaci kaɗai za mu yi a wannan lokaci. Abin da 'Yar'uwa White ta kira “abin al'ajabi na Shaidan” shi ne abin da Bulus ya kira “aikin Shaidan tare da dukan iko da alamu da abubuwan al'ajabi na ƙarya.” Aikin ruɗu da 'Yar'uwa White da Bulus suka bayyana yana farawa ne da dokar Lahadi a cikin Amurka.

“Ta wurin dokar da ke tilasta kafuwar Papanci cikin karya dokar Allah, ƙasarmu za ta katse kanta gaba ɗaya daga adalci. Sa'ad da Furotestantanci zai miƙa hannunsa ta ketaren ratar domin kama hannun ikon Roma, sa'ad da zai tsallaka bisa ramin zurfi domin haɗa hannu da Ruhaniya, sa'ad da kuma, a ƙarƙashin rinjayar wannan haɗin kai mai ninki uku, ƙasarmu za ta yi watsi da kowane ƙa'ida ta Kundin Tsarinta a matsayin gwamnati Furotesta kuma jamhuriya, kuma za ta tanadi hanyoyi domin yaɗuwar ƙaryace-ƙaryacen Papanci da ruɗinsa, sa'an nan za mu iya sani cewa lokaci ya yi da aikin banmamaki na Shaidan zai bayyana, kuma cewa ƙarshen ya kusa.” Testimonies, juzu'i na 5, 451.

A cikin wannan nassi na Tassalonikawa da muke nazari a kai, Bulus yana bayyana fafaroma na ƙarshen duniya da kalmomi huɗu mabambanta. Fafaroma shi ne “mutumin zunubi,” shi ne “ɗan hallaka,” shi ne “asirin mugunta,” kuma “wancan Mugun.” Bulus ya kuma ba da wasu siffofi kaɗan game da fafaroma fiye da waɗannan sunaye huɗu, domin yana sanar da mu cewa fafaroma, (wanda har yanzu yana nan gaba ne a zamanin Bulus) “za a bayyana shi a lokacinsa.”

Za a bayyana paparoma “a lokacinsa,” kuma hujjar Littafi Mai Tsarki mafi bayyani—ko da yake ba ita kaɗai ba ce cikin gaskiyoyin Littafi Mai Tsarki—wato, mafi bayyananniyar gaskiyar Littafi Mai Tsarki cewa paparoman cocin Roma shi ne maƙiyin Almasihu na annabcin Littafi Mai Tsarki, an kafa ta ne ta wurin nassoshi bakwai daban-daban kuma kai-tsaye a cikin Littafi Mai Tsarki waɗanda suke tantance “lokacin” da paparanci zai mamaye duniya, wato ainihin “lokacin” da 'yan Adam suke kira Zamanin Duhu. Littafi Mai Tsarki yana bayyana paparoma a matsayin paparanci ta wurin maimaita tantance ainihin tsawon “lokacin,” daga 538 har zuwa 1798, da paparanci zai yi mulkin duniya. Bulus ya ce za a bayyana shi a lokacinsa.

Bulusi kuma ya bayyana cewa paparoma ne wanda “yake ƙin yarda, yana kuma ɗaukaka kansa sama da duk abin da ake kira Allah, ko abin da ake bauta wa; har ya zauna a cikin Haikalin Allah kamar Allah, yana nuna kansa cewa shi Allah ne.” Cikin sauran abubuwa, wannan yana nuna cewa magabcin Almasihu na annabcin Littafi Mai Tsarki alama ce ta addini. Ba Hitler ba ne, ko kuwa Iskandar Mai Girma. Wannan ya ƙara takaita tantance paparoma, domin ba kawai azzalumin addini ba ne, amma azzalumin addini ne wanda yake iƙirarin kasancewa a cikin Haikalin Allah. Magabcin Almasihu yana da'awar cewa yana zaune a cikin ikkilisiyar Kirista.

Bisa ga Bulus da Daniyel, sa'ad da shugaban Kirista na Roma yake cikin ikilisiyarsa da take da'awar Kiristanci, yana bayyana halin Shaidan wanda ya yi marmarin zama a kan kursiyin Allah, a kuma ɗaukaka shi bisa dukan abubuwa. Na ce Bulus da Daniyel ne domin mafi yawan masu sharhin Littafi Mai Tsarki sun gane cewa, sa'ad da Bulus ya nuna cewa ɗaya daga cikin siffofin

shugaban Kirista na Roma shi ne cikakken son-kai da daukaka kansa, Bulus kawai yana kwato ne daga bayanin Daniyel game da shugaban Kirista na Roma a Daniyel sura ta goma sha daya, inda Daniyel ya rubuta a can:

“Kuma sarkin zai yi yadda yake so; zai daukaka kansa, ya kuma mai da kansa babba fiye da kowane allah, zai kuma fadi abubuwan banmamaki gaba da Allahn alloli; kuma zai yi nasara har sai an cika fushin: gama abin da aka kaddara zai tabbata.” Daniel 11:36.

Sa’ad da Bulus yake magana game da halin son-kai na shugaban papacy, sai ya sake fadin ayar Daniyel, yana cewa shugaban papacy ne wanda “yana yi wa hamayya, yana kuma daukaka kansa bisa dukan abin da ake kira Allah, ko abin da ake yi wa sujada; har ya zauna a cikin Haikalin Allah kamar shi Allah ne, yana nuna kansa cewa shi Allah ne.” Ayar cikin Daniyel da take bayyana halin papacy kuma tana yin nuni ga “lokaci” wanda aka kaddara domin “bayyanawa” cewa papacy ne antichrist, domin ya nuna cewa papacy za ta “bunkasa” har sai “fushin ya cika.”

“Fushin” ya kare a shekara ta 1798, saboda haka Daniyel a cikin ayar (ko da yake wannan ba daya ba ne daga cikin wurare bakwai na kai tsaye a cikin littattafan Daniyel da Ru’ya ta Yohanna inda aka ambaci tarihin shekaru 1260), duk da haka yana fayyace ikon papacy kai tsaye kuma yana nuna cewa ya karfi “rauni mai kisa,” kamar yadda Yohanna ya kira shi, a shekara ta 1798. Saboda haka, ayar tana nuna karshen lokacin mulkin papacy, ko da yake ba ta fayyace tsawon lokacin mulkin ba.

A cikin wannan nassi, Bulus kuma ya bayyana wani iko da zai hana papacy karfi mulkin duniya a shekara ta 538, sa’ad da ya fada cewa mutanen Tasalonika wafanda yake rubuta wa sun riga sun san wannan gaskiya ta musamman. Ya tayar da tambayar, “Ba ku tuna ba, cewa, lokacin da nake tare da ku har yanzu, na fada muku wafannan abubuwa?” Ya tuna musu cewa sun riga sun san “abin da yake hanawa” (ma’ana, yake kuntatawa) papacy har sai “a bayyana shi a lokacinsa.” Ikon da ya gabaci papacy kuma ya hana shi karfi mulkin duniya shi ne ikon da yake mulkin duniya a lokacin da Bulus ya rubuta wasikar. Shi ne Roma ta arna. Bulus ya rubuta cewa dole ne a “kawar da” Roma ta arna domin papacy ya karfi mulkin duniya.

Wannan fahimta ce ta kai William Miller ga gane cewa ikon da aka alamta da “na kullum” a cikin littafin Daniyel shi ne Roma ta arna. Addinin Adventist ya yarda cewa tsarin, sabili da haka kuma dukan fahimtar annabci ta William Miller, ta ginu ne a kan fahimtarsa game da littattafan Daniyel da Ru’ya ta Yohanna, kuma cewa wafannan littattafai biyu suna magana ne game da karfi biyu masu lalatarwa, wato Roma ta arna da Roma ta papacy. A cikin nassin da ke cikin Tassalunikawa, Miller, yana riga ya sani (kamar yadda kowane Furotesta ya sani a zamaninsa, cewa shugaban Kirista na Roma shi ne ma’kiyin Almasihu); sa’ad da ya gane cewa Roma ta arna ita ce ikon tarihi da ya gabaci mulkin papacy, kuma cewa Bulus ya fada cewa dole ne a kawar da Roma ta arna kafin papacy ta hau gadon sarautar duniya, sai ya danganta wannan da littafin Daniyel da kuma “na kullum,” inda aka yi nuni sau uku cewa dole ne a “kawar da” na kullum kafin papacy ta mallaki ikon duniya. Shaidar Bulus ta bai wa Miller damar ganin cewa Roma ta arna ce “na kullum” na Daniyel, kuma daga nan sai ya iya gane cewa karfi biyu masu lalatarwa na Daniyel su ne Roma ta arna da Roma ta papacy. Wannan gaskiya tana wakiltar tushen motsin Millerite. Addinin Adventist tabbatacce yana kin aikin Miller a yau, amma har yanzu suna fahimtar cewa wannan takaitaccen

bayani na yadda Miller ya bunkasa fahimtarsa game da “na kullum” a cikin Daniyel yana tabbatar da cewa ikon da Bulus ya ce “yana hana” tasowar ikon papacy har sai an kawar da shi, wato Roma ta arna, shi ne sahihin nazari na tunanin Miller a kan waɗannan batutuwa.

Da kasancewar gaskiyar “na kullum” a cikin littafin Daniyel alama ce ta Roma arna wadda ta gabaci mulkin Roma ta papanci, wadda Daniyel ya wakiltar a matsayin abin kyama na kufai, sai Miller ya iya gane lokutan annabci da suke da alaƙa da masarautun annabcin Littafi Mai Tsarki; kuma yayin da aka buɗe hankalinsa ga waɗannan fahimtofi, sai ya tattara jerin gaskiyoyi da suke wakiltar tubalan Adventism. Waɗannan gaskiyoyi suka kasance a rubuce a kan alluna biyu na jadawalan majagaba na 1843 da 1850. Waɗannan gaskiyoyi su ne tushen Adventism, kuma sun ginu ne bisa ga gane “lokaci.” Tarihin lokacin da aka aza waɗannan tubalan shi ne babban batu a kan Allunan Habakkuk.

Abin da ba a nuna ba a cikin Jadawalai na Habakkuk shi ne, tushen da aka gina bisa lokaci ya samar da tsari wanda yake ba da hangen da ya wajaba domin tsara ta farshe ta gane cewa akwai gaskiyoyi da aka wakiltar a matsayin tushen. Akwai gaskiya ta farko wadda ita ce dutse na fari-fari da aka dora a cikin tushen, amma “na kullum” a cikin littafin Daniyel ba ita ce gaskiyar farko ta Miller ba. Gaskiyar da za ta zama dutse na farko a cikin tushen da aka tã da Miller domin ya gina ita ce “lokuta bakwai” na Littafin Firistoci ashirin da shida, amma in ba tare da gaskiyar “na kullum” ba, da Miller bai gane tsarin annabci da yake bukatar ya gane domin ya gabatar da sakon mala’ika na fari ba. Tsarinsa yana sanya annabci cikin mahangar iko biyu masu hallakarwa. Miller yana magana ne game da macijin (Roma ta arna) da dabbar (paparoma). Mala’ika na uku yana magana game da macijin (Majalisar Dinkin Duniya), da dabbar (paparoma), da annabin karya (Amurka).

Idan mutum ya karfi dukan annabce-annabcen lokaci da Millerites suka gabatar a kan jadawalai biyu masu tsarki na majagaba, ba waɗansu kaɗan ba, amma duka, to lalle ne zai buƙaci ya binciki waɗannan gaskiyoyi da kansa. Ta yaya za ka karɓe su, in ba ka taɓa gwada su ba? Idan waɗanda suke binciken gaskiyoyin tushe suka mai da waɗannan gaskiyoyi nauyinsu na kansu su gwada su, sa’an nan kuma suka karfi dukan waɗannan gaskiyoyi, to sun gina a kan Dutsen nan, ba a kan yashi ba.

“Bari waɗanda suke tsaye a matsayin masu tsaron Allah a kan katangar Sihiyona su zama maza waɗanda za su iya ganin haɗarurruka tun kafin mutane,—maza waɗanda za su iya rarrabe tsakanin gaskiya da kuskure, adalci da rashin adalci.

“Gargaɗin ya zo: Kada a yarda wani abu ya shigo da zai girgiza tushen bangaskiyar da muka kasance muna ginawa a kai tun daga lokacin da sakon ya zo a 1842, 1843, da 1844. Ni na kasance cikin wannan saƙo, kuma tun daga wancan lokaci nake tsaye a gaban duniya, mai aminci ga hasken da Allah ya ba mu. Ba mu da niyyar cire kafafunmu daga kan dandamalin da aka sa su a kai yayin da kullum da kullum muka nemi Ubangiji da addu’a mai zafi, muna neman haske. Kuna tsammani zan iya watsar da hasken da Allah ya ba ni? Ya kamata ya zama kamar Dutsen Zamani. Yana ta yi mini jagora tun daga lokacin da aka ba ni shi.” Review and Herald, April 14, 1903.

Domin waɗanda za su saurara su yi nazarin annabce-annabcen lokaci na tarihin Millerite, ya zama dole a yi aikin duban lokutan tarihi da annabce-annabcen lokaci suke wakilta. Wannan yana wakiltar aikin bayyana abubuwan da suka faru a kan layin lokaci. Sa’ad da dalibin annabci ya kai matakin bincike inda yake la’akari da waɗannan lokutan annabci, waɗanda Millerites suka gano daga Littafi Mai Tsarki kuma daga baya tarihin da aka rubuta ya tabbatar da su, zai kasance a matsayi da zai gane cewa tarihin da yake a farkon annabcin lokaci a alama yana misalta tarihin da yake a karshen wannan annabci din. Daga wannan matsayi na fahimta, ya kamata dalibin ya koyi cewa tarihi yana maimaituwa. Tare da wannan fahimtar kuma ya kamata ya ga cewa Yesu yana bayyana karshen ta wurin farkon.

Kuma daga layin annabci na annabcin da yake kwatanta karshen duniya a matsayin “gina haikali,” ya kamata dalibi ya sani cewa akwai dutse na karshe na saman gini da ake dɗorawa a kan haikalin da aka gina bisa harsashi. Ya kamata ya zo ya gane cewa harsashin haikalin da aka yi amfani da Miller ya fito da shi fili (wanda yake wakiltar Yesu Almasihu, gama babu wani harsashi da za a iya kafa wa sai Yesu Almasihu), harsashi ne da aka gina bisa lokacin annabci. Domin Yesu yana misalta karshen da farkon, ya kamata dalibi kuma ya ga cewa dutsen saman gini, dutse na karshe a kan haikalin—dole ne ya yi daidai da harsashin. Harsashin haikalin ga Miller shi ne lokacin annabci, amma duk da haka harsashin Yesu Almasihu ne.

Bisa ga alherin Allah da aka ba ni, kamar kwararren maginin gini mai hikima, na kafa harsashi, wani kuma yana yin gini a kansa. Amma bari kowane mutum yā kula yadda yake gini a kansa. Gama babu wani harsashi da wani mutum zai iya kafawa, sai wanda aka riga aka kafa, wato Yesu Almasihu. 1 Korintiyawa 3:10, 11.

Bulrus yana bayyana aikinsa a matsayin gina haikali wanda shi ne ya kafa harsashinsa ko mafari. Shi ne manzo ga Al’ummai, kuma an yi amfani da shi wajen kafa harsashin ikkilisiyar Kirista. A cikin wannan nassi kuma Bulrus ya bayyana cewa jikunmu haikalin Ruhu Mai Tsarki ne. Haka kuma akwai haikalin Sulemanu da Wuri Mai Tsarki na cikin jeji, waɗanda dukkansu suna da harsasai, kuma dukkansu ana wakilta su ne da Yesu Almasihu. Harsashin da aka yi amfani da Miller ya kafa shi ne haikalin Adventism, kuma harsashin wannan haikali tabbatacce ne Yesu Almasihu ne, amma a farin takamaiman ma’ana, shi ne haikalin da ake ginawa da kayan da suke na ruhaniya da na annabci.

Saboda haka, dutsen kan-gini shi ma dole ne ya zama Yesu Almasihu, amma dole ne dutsen kan-ginin ya kuma kunshi wata babbar ka’ida ta annabci, gama an bai wa Miller wasu ka’idoji da suka kunshi muhimmiyar ka’idar Millerites wadda ita ce ka’idar “shekara ɗaya a madadin yini ɗaya.” In ba tare da wannan ka’ida ba, babu gane annabcin lokaci, saboda haka kuma babu tushe. Dole ne a sami wani abin da ya yi daidai da shi a karshen da ke wakiltar Yesu Almasihu (Tushen), wanda yake babbar ka’ida ce a cikin wani tsari na ka’idoji da ke kafa Wahayin Yesu Almasihu. Ita kuwa ka’idar, ba shakka, ita ce ka’idar “farkon ambato”, wadda ke wakiltar siffa ta halin Almasihu da ke bayyana karshe tun daga farko.

A cikin 2 Tassalunikawa, waɗanda ba su karfi kaunar gaskiya domin su sami ceto ba, sun ƙi gaskiyar kamar yadda kalmar Helenanci take wakilta, wadda aka samo daga kalmar Ibrananci da

aka gina da haruffa uku, wadda aka fassara da “gaskiya” a cikin Tsohon Alkawari. Kungiyar da ta karɓi ruɗu mai ƙarfi, domin sun gaskata ƙarya, ta ƙi komawa ga tsofaffin hanyoyi, wato tushen Adventism kamar yadda aka wakilta a kan alluna biyu masu tsarki. Saboda haka, a cikin nassin da muka daɗe muna dubawa yanzu, an bayyana cewa:

“Mala’ikan nan mai ƙarfi wanda ya yi wa Yohanna umarni ba wani ba ne face Yesu Almasihu. Sanya ƙafarsa ta dama a kan teku, kuma ta hagu a kan busasshiyar ƙasa, yana nuna ɓangaren da yake takawa a cikin abubuwan ƙarshe na babban rikici da Shaidan. Wannan matsayi yana nuna ikonSa mafi girma da kuma huruminSa a kan dukan duniya. Rikicin ya ci gaba da ƙaruwa da ƙarfi da tsanani daga zamani zuwa zamani, kuma zai ci gaba da haka har zuwa al’amuran ƙarshe sa’ad da ƙwararren aikin ikon duhu zai kai ga kololuwarsa. Shaidan, haɗe da mugayen mutane, zai ruɗi dukan duniya da ikilisiyoyin da ba su karɓi ƙaunar gaskiya ba. Amma wannan mala’ika mai ƙarfi yana neman a kula da shi. Yana yin kira da babbar murya. Zai nuna iko da hurumin muryarSa ga waɗanda suka haɗa kai da Shaidan domin su yi hamayya da gaskiya.”
The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

A cikin wannan sakin magana na baya, “majami’un da ba su karɓi ƙaunar gaskiya ba” su ne mugayen budurwai da wawaye na Daniyel da na Matiyu, waɗanda Amos 8:12 ya bayyana cewa za su fara neman sakon gargadi na ƙarshe na Allah sa’ad da ya riga ya makara. Ya riga ya makara, domin sun gaskata ƙarya game da tushe-tushen Adventism. Adventism ya fara shan wannan ƙarya tun a shekara ta 1863, kuma daga wannan lokaci gaba ɗaya ya zama gangara zuwa ƙasa.

Abin da nake shirin rubutawa gaba ɗaya na ra’ayi ne kawai, ina tsammani; amma wane sabon haske na annabci ne aka shigar cikin Adventism tun daga 1863? Ellen White ta ce game da sakon Jones da Waggoner na 1888, cewa shi ne sakon da ta kasance tana gabatarwa tsawon shekaru. Wataƙila sakonsu ya zama kamar sabon abu mai ban mamaki ga Adventism a 1888, amma wannan sabontakar da wannan gigitawar ba sabon saƙo ne ya haifar da su ba, sai dai wata makanta ce da ta kasance tana sauka a kan mutanen Allah tun daga 1863.

Ellen White ta bayyana cewa Adventism yana cikin yanayin Laodicea kafin shekara ta 1863, don haka makantar Laodicea ta riga ta fara kutsa cikin Adventism tun kafin 1863; amma a shekara ta 1863 ikilisiya a hukumance ta ajiye gaskiyar da ta shafi “sau bakwai” na Leviticus 26, wadda ita ce farkon “annabcin lokaci” da Miller ya gano. Ba a sami wani hasken annabci da ya bayyana a cikin Adventism tun daga 1863 ba! Mene ne ya canja?

Dutsen farko-farko na harsashin haikali wanda aka gina bisa ga lokacin annabci kuma wanda yake wakiltar Yesu Almasihu, Adventism ta ƙi shi ta kuma ware shi a shekara ta 1863. Dutsen farko da Miller ya sa a cikin harsashin haikali, wanda ya dogara bisa lokaci kamar yadda Almasihu ya gabatar a cikin littafin Daniyel, Shi wanda ya wakilci Kansa a matsayin Palmoni, “mai banmamaki mai ƙidayar lambobi,” an ƙi shi, aka kuma ware shi. Dutsen farko-farko da Miller ya gano...

“Sa’ad da Kristi ya kawo annabcin dutsen da aka ƙi, yana nuni ne ga wani ainihin abin da ya faru a tarihin Isra’ila. Wannan lamari yana da alaƙa da ginin haikali na farko. Ko da yake yana da wata aikace-aikace ta musamman a lokacin zuwan Kristi na farko, kuma ya kamata ya yi kira da ƙarfi na musamman ga Yahudawa, yana kuma da darasi a gare mu. Sa’ad da aka gina

haikalin Sulemanu, manyan duwatsun bangaye da harsashi an shirya su gaba daya a ma'adan an dutse; bayan an kawo su wurin gini, ba a yarda a yi amfani da wani kayan aiki a kansu ba; abin da ya rage wa ma'aikata shi ne kawai su sa su a matsayinsu. Domin amfani a harsashi, an kawo wani dutse mai girma na ban mamaki kuma mai siffa ta musamman; amma ma'aikatan ba su iya samun wurin da ya dace da shi ba, kuma ba su yarda su karɓe shi ba. Ya zama abin damuwa a gare su yayinda yake kwance ba a amfani da shi a hanyarsu. Na dogon lokaci ya kasance dutse da aka ƙi. Amma sa'ad da magina suka zo wajen aza dutsen kusurwa, suka yi ta nema na dogon lokaci domin su sami dutse mai isasshen girma da ƙarfi, kuma mai siffar da ta dace, da zai ɗauki wannan wuri na musamman, ya kuma ɗauki babban nauyin da zai rataya a kansa. Da sun yi zaɓi marar hikima domin wannan muhimmiyar matsayi, tsaron dukan ginin zai shiga haɗari. Dole ne su sami dutse mai iya tsayayya da tasirin rana, da sanyi mai tsanani, da haɗari. A lokuta dabam-dabam an taɓa zaɓan duwatsu da yawa, amma a ƙarƙashin matsin manyan nauyuka sun ruguje sun zama gutsuttsura. Wasu kuma ba su iya jure gwajin sauye-sauyen yanayi na bazata ba. Amma a ƙarshe aka mai da hankali ga dutsen da aka daɗe ana ƙi. An bar shi a sarari ga iska, ga rana da guguwa, ba tare da ya nuna ko kaɗan tsagewa ba. Magina suka binciki wannan dutse. Ya jure kowace gwaji sai ɗaya. Idan zai iya jure gwajin matsin lamba mai tsanani, sai suka yanke shawarar su karɓe shi domin ya zama dutsen kusurwa. Aka yi gwajin. Aka karɓi dutsen, aka kai shi zuwa wurin da aka tanada masa, aka same shi ya yi daidai ƙwarai. A cikin wahayi na annabci, an nuna wa Ishaya cewa wannan dutse alama ce ta Kristi. Ya ce:”

“Ku tsarkake Ubangijin runduna, shi da kansa; kuma shi ne zai zama tsoronku, shi ne kuma zai zama razanarku. Kuma zai zama wurin tsarki; amma zai zama dutsen tuntube da dutsen laifi ga gidajen Isra'ila biyu, tarko kuma da raga ga mazaunan Urushalima. Kuma da yawa a cikinsu za su yi tuntube, su faɗi, a karya su, a kama su da tarko, a kuma cafke su.’ Da aka ɗauki annabin cikin hangen annabci zuwa zuwan Almasihu na fari, an nuna masa cewa Kristi zai sha gwaje-gwaje da jarabobi waɗanda yadda aka yi wa babban dutsen kusurwa a haikalin Sulemanu ya kasance alama a kansu. ‘Saboda haka Ubangiji Allah ya faɗa haka, Ga shi, na aza a Sihiyona dutse domin tushe, dutse gwadadde, babban dutsen kusurwa mai daraja, tabbataccen tushe: wanda ya gaskata ba zai yi gaggawa ba.’ Ishaya 8:13–15; 28:16.”

“Cikin hikima marar iyaka, Allah ya zaɓi dutsen tushe, ya kuma aza shi da kansa. Ya kira shi ‘tabbataccen tushe.’ Dukan duniya na iya ɗora masa nauyinsu da baƙin cikinsu; zai iya jure su duka. Cikin cikakkiyar aminci za su iya yin gini a kansa. Almasihu ‘dutse ne da aka gwada.’ Waɗanda suke dogara gare Shi, bai taɓa kunyatar da su ba. Ya sha kowace irin gwaji. Ya jure matsin laifin Adamu, da laifin zuriyarsa, kuma ya fito fiye da mai nasara a kan ikon mugunta. Ya ɗauki nauyoyin da kowane mai zunubi mai tuba ya ɗora masa. A cikin Almasihu zuciya mai laifi ta sami sauƙi. Shi ne tabbataccen tushe. Dukan waɗanda suka mai da Shi abin dogararsu suna hutawa cikin cikakkiyar tsaro.”

“A cikin annabcin Ishaya, an bayyana Almasihu a matsayin tabbataccen harsashi da kuma dutse na tuntube. Manzo Bitrus, yana rubutu bisa ga hurarrun Ruhu Mai Tsarki, ya nuna a fili ga waɗanne ne Almasihu dutsen harsashi, kuma ga waɗanne ne dutsen abin sa tuntube:

“In har dai kun dandani cewa Ubangiji mai alheri ne. Wajen wanda kuma, da yake kuna zuwa gare shi kamar zuwa ga dutse mai rai, wanda mutane suka ki lalle, amma Allah ya zaɓa, mai daraja kuma, ku ma, kamar duwatsu masu rai, ana gina ku ku zama gida na ruhaniya, firistoci tsarkaka, domin ku miƙa hadayu na ruhaniya, abin karɓa a wurin Allah ta wurin Yesu Almasihu. Saboda haka kuma a cikin Nassi an rubuta cewa, Ga shi, ina aza a Sihiyona babban dutsen kusurwa, zaɓaɓɓe, mai daraja: kuma duk wanda ya gaskata gare shi ba za a kunyata shi ba. Saboda haka a gare ku masu bangaskiya shi mai daraja ne: amma ga marasa biyayya, dutsen da magina suka ki, shi ne aka mai da kan kusurwa, da dutse na tuntube, da dutsen abin sabo, har ma ga waɗanda suke tuntube ga maganar, suna masu rashin biyayya.’ 1 Bitrus 2:3–8.”

“Ga waɗanda suke ba da gaskiya, Almasihu shi ne tabbataccen harsashi. Waɗannan su ne waɗanda suka fāɗo a kan Dutsen nan, suka kuwa kakkarye. A nan ana wakiltar miƙa kai ga Almasihu da bangaskiya gare Shi. Fāɗowa a kan Dutsen nan da kuma kakkaryewa na nufin mu yar da dogaronmu ga adalcin kanmu, mu tafi wurin Almasihu da tawali’un yaro, muna tuba daga laifofinmu, muna kuma ba da gaskiya ga ƙaunarsa mai gafara. Haka kuma, ta wurin bangaskiya da biyayya ne muke gini a kan Almasihu a matsayin harsashinmu.”

“A kan wannan dutse mai rai, Yahudawa da Al’ummai baki ɗaya za su iya yin gini. Wannan ne kaɗai tushen da za mu iya yin gini a kansa cikin tabbaci. Ya isa faɗi ga kowa, kuma yana da isasshen ƙarfi da zai ɗauki nauyi da kaya na dukan duniya. Kuma ta wurin haɗin kai da Kristi, dutsen mai rai, duk waɗanda suke yin gini a kan wannan tushe suna zama duwatsu masu rai. Mutane da yawa, ta wurin ƙoƙarinsu na kansu, ana sassaka su, a goge su, a kuma ƙawata su; amma ba za su iya zama ‘duwatsu masu rai’ ba, domin ba su haɗe da Kristi ba. In ba tare da wannan haɗin ba, babu mutum da zai iya samun ceto. In ba tare da ran Kristi a cikinmu ba, ba za mu iya tsayawa da ƙarfi a gaban hadarurrukan jaraba ba. Tsaronmu na har abada ya dogara ne a kan yin gininmu a kan tabbataccen tushe. Jama’a masu yawa a yau suna yin gini a kan tushen da ba a gwada ba. Sa’ad da ruwan sama ya sauka, kuma guguwa ta yi tashin hankali, kuma ambaliya ta zo, gidansu zai rushe, domin ba a kafa shi a kan Madawwamiyar Dutsen nan ba, babban dutsen kusurwa, Almasihu Yesu.”

“Ga waɗanda suke tuntube a kan maganar, suna masu rashin biyayya,’ Almasihu dutse ne na abin sa tuntube. Amma ‘dutsen da magina suka ki, shi ne aka mai da shi kan dutse na kusurwa.’ Kamar dutsen da aka ki, Almasihu a cikin aikinsa na duniya ya sha sakaci da wulaƙanci. Shi ne ‘wanda aka rena, aka ki shi na mutane; mutum mai baƙin ciki, kuma masani da baƙin ciki: ... an rena shi, mu kuwa ba mu daraja shi ba.’ Ishaya 53:3. Amma lokacin ya kusa da za a ɗaukaka Shi. Ta wurin tashinsa daga matattu za a bayyana Shi a matsayin ‘Dan Allah da iko.’ Romawa 1:4. A zuwansa na biyu za a bayyana Shi a matsayin Ubangijin sama da ƙasa. Waɗanda yanzu suke shirin gicciye Shi za su gane girmansa. A gaban sararin samaniya dutsen da aka ki zai zama kan dutse na kusurwa.”

“Kuma a kan ‘duk wanda ta fāɗa a kansa, za ta niƙa shi ta mai da shi ƙura.’ Mutanen da suka ki Almasihu ba da daɗewa ba za su ga an hallaka birninsu da al’ummarsu. Za a karya ɗaukakarsu, a watsar da ita kamar ƙura a gaban iska. Kuma mene ne ya hallaka Yahudawa? Shi ne dutsen nan wanda, da sun gina a kansa, da ya zama tsaronsu. Alherin Allah ne da aka rena, adalcin da

aka yi watsi da shi, jinkan da aka raina. Mutane suka sa kansu gaba da Allah, kuma dukan abin da zai zama cetonsu ya koma hallakarsu. Dukan abin da Allah ya kaddara domin rai, suka tarar ya zama domin mutuwa. A cikin gicciye Almasihu da Yahudawa suka yi akwai hallakar Urushalima. Jinin da aka zubar a Kalbari shi ne nauyin da ya ja su zuwa ga halaka domin wannan duniya da kuma duniya mai zuwa. Haka kuma zai kasance a babban ranar karshe, sa'ad da hukunci zai sauko a kan masu kin alherin Allah. Almasihu, dutsen tuntubensu, zai bayyana gare su a lokacin a matsayin dutse mai daukar fansa. Daukakar fuskarsa, wadda ga masu adalci rai ce, ga mugaye kuwa za ta zama wuta mai cinyewa. Saboda kaunar da aka ki, alherin da aka rena, mai zunubi zai hallaka.”

“Ta wurin misalai masu yawa da gargade-gargade da aka maimaita, Yesu ya nuna abin da zai kasance sakamakon kin Dan Allah da Yahudawa suka yi. A cikin wadannan kalmomi Yana magana ne ga dukan wadanda, a kowane zamani, suka ki karbe Shi a matsayin Mai-cetonsu. Kowane gargadi nasu ne. Haikalin da aka kazantar, dan nan marar biyayya, manoma makaryata, magina masu reni, suna da daidaitaccensu a cikin kwarewar kowane mai zunubi. Sai dai in ya tuba, hallakarwar da wadannan suka yi nuni da ita za ta zama tashi.” Desire of Ages, 597–600.

Za mu ci gaba da wannan a talifi na gaba.